

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Știrile neerlandice - nu s-a pri-
mesc. Manuscrisurile nu se re-
trimite.

Birourile de știri:
Brașov, piața mare Nr. 22

Inserate mai primosod în Viena
Adolf's Neue Eisenwerke & Holz-
waren-Fabrik, Wien; Schickel, Alois
Herold & Co., Opotitz, Böh-
men; In Südrada: A. V. Gold-
berger An- und Verkaufsbureau; in
Frankfurt: G. L. Damb; in Ham-
burg: A. Steiner.

Pretul inserțiilor: o serie
garmonică pe o colônă 6 or.
și 80 or. Ambru pentru o pu-
blicitate. Publicări mai dese
după tarif și învoială.

Reclame pe pagina III-a o
seră 10 or. v. a. s. sau 80 ani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU III

Nr. 154.

Brașov, Luni, Marți 10 (22) Iulie

1890.

Nou abonament
la
"GAZETA TRANSILVANIEI"
Cu 1 Iulie 1890 stilul vechin
s'a deschis nou abonament, la care in-
vităm pe toți amicii și sprizitorii foilei noastre.

Pretul abonamentului
Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 8 fl.
pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.
Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un
an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de
Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl., pe
șase luni 1 fl.
Pentru România și străinătate: pe un an 8
franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou,
se binevoiesc a scrie adresa lămurită și
a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașov, 9 Iulie st. v.

Intrebarea, că ce se va alege
din pactul ceho-germană preo-
cupă mereu spiritele din partea de
dincolo a monarhiei.

Scrisoarea lui Rieger, prin care
anunță retragerea sa din viața poli-
tică, a făcut un adâncă impresiune
asupra tuturor partidelor aus-
triace. Interesantă este enuncia-
țiunea diarelor boeme „Politik“
și „Hlas Naroda“, cari sunt or-
ganele partidei Cehilor bătrâni
cu privire la retragerea lui Rieger.

„Politik“ atrage atențiunea cer-
curilor competente asupra faptu-
lui, că numai și numai auto-
ritatea lui Rieger a ținut până
acuma laolaltă elementele amice
pactului și că nu se mai află ni-
meni, care se pot înlocui pe a-
cestu bărbat. Rieger, ține numita
foiă, a susținut până acuma le-
gătura Cehilor cu aristocrația
boemă și cu toate acele elemente,
din cari se compune majoritatea

de față a parlamentului austriac.
In fine accentuază, că existența
majorității actuale în parlament
nu este numai interesul Cehilor
și dă guvernului să cunoască, că
decă în adevăr pactul ceho-ger-
man este privit ca o necesitate
de stat, și decă mai au valoare
cuvintele monarhului dela 1879,
că adevăr Austria are misiunea de
a fi ocrotitoare a drepturilor și a li-
bertății tuturor popoarelor sale,
atunci cei dela guvern trebuie să
țină seamă și de simțul poporului
ceh și să nu încarce numai lui
în spinare toate sarcinile acelu
pact.

Cu alte cuvinte se cere ca gu-
vernul să satisfacă dorințele
națiunii cehe. Astfel ține și „Hlas
Naroda“, că asaltul dat de către
Cehii tineri, în urma agitației lor
puternice, a tacticii Germanilor
și a intervenirii organelor gu-
vernului în desbaterile asupra pac-
tului, a căpătat o putere, căreia
i se poate pune stavilă numai prin
însemnate evenimente, și că nu se
vor schimba lucrurile în Boemia,
până când nu se va delătura prin-
tr-o faptă neîndoiosă neîncrederea,
ce-o arată poporul ceh față cu
punctațiunile dela Viena ale pac-
tului.

Față cu energia, cu care și
apără Cehii postulatele lor na-
ționale, este interesantă asem-
narea, ce-o face organul stângi
estreme maghiare, „Egyetértés“,
între pactul unguresc și pac-
tul cehic.

Deak, Br. Eötvös și Andrássy,
ține „Egyetértés“, au făcut la
1865 proiectul de împăcare, prin
care s'a stabilit Uniunea reală
cu Austria și cu toate, că au ur-
mat mai târziu bătăia dela Kö-
niggrätz și strimtoarea domnilor
dela „Burg“-ul din Viena, pactul
s'a încheiat cu doi ani mai târ-

ziu, decât nu mai favorabil, ci mai
nefavorabil de cum a fost sta-
bilit în primul plan și acesta
s'a putut întâmpla numai pen-
tru-că Maghiarii s'au încredut în
curatele intențiuni patriotice ale
memorațiilor bărbați de stat, cari
erau așa de multu sârbătoriți, și
pentru-că puterea elementelor con-
ducătoare ale societății maghiare
se slăbise așa de mult, încât n'a
putut să opună o forță tare do-
rinței de împăcare, ce prepondera.
Astfel nu și-a putut susține
independența sa față cu puterea.

Cehii însă nu fac așa. Ei, v-
d-nd, că proiectul de pact
conține concesii, cari nu stau
în consonanță cu principiile na-
ționale profesate și cu ideile lor
de drept public și s'au ridicat în
contra bărbatilor lor de stat,
cu toate că aceștia se pot adă
mai curând provoca la forța im-
prejurărilor, decât odinioară bă-
rbații de stat unguri. Ori-ce am
crede, exclamă „Egyetértés“, des-
pre atitudinea Cehilor, deși nu
dăm dreptate postulatelor lor
și deși nu credem, că luptele lor
vor avea un sfârșit norocit, to-
tuși trebuie să recunoștem, că o-
pinionea publică cehă dă dovadă
despre o mare energie și con-
știință de sine politică.

Cercul curții—adauge „Egye-
tértés“— cari au pus așa mare
greutate pe încheierea pactului
boem vor începe să prețuiesc
mai bine cât de mlădiată a fost
opiniunea publică maghiară.

„La toate aceste“, ține „Egye-
tértés“, „ne gândim partea noastră.“
Așa ținem și noi.

DIN AFARĂ

Abducerea prințului Bulgariei.

Un raport adresat din Berlin
cătră „Pol. Corr.“, observă față cu sgo-

motele desmintite despre intențiunile
prințului Ferdinand de a abdica, că întra
rudenile franceze ale lui s'a exprimat
dorința, ca prințul să se retragă și prin
acesta să se înlătore din cale o pătră
de care se împedea Rusia. Ori-ce Fran-
cesu e convins, că Franța poate fi pusă
prin Rusia în pozițiune d'a și recuceri
Alsația-Lotaringia. De aci vinu ovațiu-
nile, ce Francesii le facu Rusiei la di-
ferite ocașii, de aceea prinții de Or-
leans își dau silința să facă pe prințul
Ferdinand a se retrage, pentru ca să dea
dovezi, că și familia Orleans e gata la
ori-ce jertfă pentru a se face plăcută
Rusiei. Prinții de Orleans însă, ține ra-
portul, au trecut cu vederea, că prin-
țul Ferdinand are interese proprii, ce
nu stau în legătură cu interesele fran-
ceze și specifice orleanistice, și că pentru
el nu e nici o cauză ca, de dragul ve-
rilor și unchilor săi, cari în genere
pre puțin s'au interesat de el, să re-
nunțe la o pozițiune, în care el a fă-
cut poporului bulgar și și-și servicii
esențiale.

Germania, Rusia și Austro-Ungaria.

Cuprinsul sensaționalului articol
al lui „Hamburger Nachrichten“, care
se ține, că este inspirat de Bismarck
și despre care ni-s'a telegrafat în Sâm-
băta trecută, este următorul:

Vorbindu despre situațiunea poli-
tică esternă, numita foiă ține, că este
lucru nesocotit a agita în contra Ru-
siei. Retragerea prințului de Coburg n'ar
însemna amenințarea, ci întărirea păcii
europene. Decă dorința triplei alianțe
este, ca să se rețină pe Rusia de a ataca
Austro-Ungaria, atunci Germania este da-
tore, ca să se întreprună pentru susține-
rea păcii între Austro-Ungaria și Rusia.
Pentru a pute face acesta, Germania
trebuie să stea cu Rusia în relațiuni bune
și amicabile. Cine v-ă se turbure bunele
raporturi dintre Rusia și Germania, acela
vătămă tocmai acele interese ale triplei
alianțe, pe cari mai o seamă Germania
are chiamarea de a-le apăra.

Decă s'ar împlini dorința acelei presse

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

(3)

Gianettino l'Ingrese.*

Novelă venețiană, de F. de Gaudy.

Servitorul i întinse cu precauțiune
punga, o smânci însă repede strigând:
„Stai! Ori cine ar pute veni. O miș de
napoleon! nu se câștigă așa de lesne.
Prin ce te poți legitima, că eşti trimi-
sul lui Peppo. Dracu v-ă crede pe voi,
miserabililor!“

Banditul, căruia i zăcea la inimă
primirea banilor, își înghiți necazul și
arăta servitorului un obiect, care nu
se putea distinge bine din cauza întu-
nerecului.

„Cunoști acestu obiect, negrule?“ i
dise el.

„Nu“, fu răspunsul. „Acolo arde o
lampă. Haide acolo.“

Căț-va pași mai încolo ardea un
felinar înaintea iconei sfinței Anunziata.
Banditul își luă palaria înaintea iconei
protectoare a Florenței, își făc cruce și
murmură printre dinți o rugăciune, apoi
smânci un lanț de aur cu o cheie
de orologiu din buzunarul vestei și o
dedu maurului. Ali recunoscu, că e al

baronului, înmănuă banditului banii după
o scurtă reflexiune, apoi se depărtă cu
o sdravănă injurătură engleză.

Din două sărituri banditul fu lângă
el și-i strigă: „Dă-mi lanțul, căne
spurcat. E al meu, dă-mi-lu mai cu-
rând!“

„Ho! Cum m'ar crede Mylady, că
ți-am prestat banii și că nu i-am oprit
pentru mine, decă nu i-ași aduce vre-un
semn?“

„Ei! plăcă acasă, decă nu, îți trântesc
un glonț în cap. Ce crezi, nătarăule,
că am venit nearmat?“

Apoi scose din haina sa un pistol
mare, trase cocoșul și puse țeva cu
un zimbet satanic sub nasul bandi-
tului. Acesta stăt un moment nede-
cis, și i lase lanțul său să se lupte
cu Ali. Preferindu pe cea dintâi, plecă
în grabă și dispăr în întunerecul
noptii.

Sorele se pleca cu încetul cătră
apusul său și auria culmile munților
și vârfurile arborilor. Era în sera aceea,
în care banditul primi banii de răscum-
perare dela Ali, pentru baronul și fiul
său. Indată ce sosi noptea, trecu ter-
minul și nefericirii prizonieri erau dați
morții.

Intr'o vale adumbrată de castani
stufosi, prin care trecea un mic părau,
se aședase tabăra lui Peppo Ceccarelli.
O casă sinistă, care deja de multu nu
mai era locuită și al cărei coperiș era
aprăpe ruinat de influința timpului, o-
feria o ascundătoare favorabilă bandiți-
lor și împiedeca să se vadă atât ziua,
cât și noptea, focul, care-i putea să i
tradeze. In această colibă ședea o femeie
tănără, frumoasă, cu un copil de țip
în brațe. Măgelele, crucile dela gât
și medalile, cari se aflau împrejurul
grumazilor ei, cerceii de aur și velul
celui fin arătau pe soția căpitanului.
Pe lângă îngrijirea fiicei sale, i-se în-
credințase și pregătirea unei, care fierbea
la foc într'un mare cazan. Soțul ei
sta rădimit de usă cu privirea încrun-
tată, fumându dintr'o pipă scurtă. Sin-
gurității bandiți zăceau împrăștiți pe
iarbă pe lângă o sticlă mare de Chianti
și se jucau cu nisce cărți murdare, în-
jurându și certându-se.

Doi bandiți cu carbinele între pi-
ciore ședea pe un trunchiu de copac
și păziau pe șermanul baronului, care
cu o mină posomorită privia în depărtare,
netedind din când în când bucele aurii
ale copilului său, care dormea.

„Peppo!“ strigă femeia, „măncarea
este gata, vino înăuntru, chiamă și pe
ceilalți și nu uita pe baronul și pe mi-
culu său ângerăș. Fii un galant'uomo.
Prizonierii nu trebuie să lăncețescă.

Căpitanul se sculă repede, aruncă
încă o privire în depărtare, scutură ca-
pul cu necaz și înaintă spre Englez.

„Signore, decă poftesci, vino la
cină!“

Baronul clătină din cap într'un
mod negativ.

— „Signore, aici e o buteliă de
Aletica. Bea din ea!“ — Baronul er
refusă.

— „Cum poftesci, Mylord“, murmură
banditul, „ori sătul, ori trézu — totu
trebuie să mori!“

Apoi intră în colibă, luă cu o lingură
de supă o bucată sdravănă de carne
de miel și încep a mânca cu poftă și
a bea din sticla cu rachiu.

„Santo nu mai vine“, murmură el.

„Mai e un sfert de oră și timpul
fixat a trecut. Canalii sunt Englezii
aceștia, să jertfescă un bărbat și un
copil pentru miserabila sumă de 1000
de napoleoni.“

„Mai așteaptă o ți“, ține Mauricia.
„Cine știe.“

* Urmare din Nr. 151.

germane, care fără nici o judecată este inimică a Rusiei, și astfel decât Germania s'ar espune pentru apărarea intereselor, ce le are Austro-Ungaria în Peninsula-balcanică, față cu Rusia, Germania numai decât ar perde rolul de conducător al triplei alianțe și ea însa-și ar fi condusă de alții, și încă de Austria.

Din momentul, în care Germania ar voi s'o rupă cu Rusia de dragul Austro-Ungariei, din acel moment Germania ar deveni dependentă de Austro-Ungaria. De-o asemenea s'ar orice patriot adevărat voese să fiă scutită Germania.

Decă chiar și numai odată s'ar încumeta Germania, ca să se pună în serviciul Austro-Ungariei în contra Rusiei, diplomația austriacă de sigur ar avé de gând, ca noi totdeauna să lucrăm după placul ei. Ar trebui s'o rupem cu Rusia și să fim ași numai la Austria, pe când acum, abstrăgându de obligamentele din tractat, avem deplină libertate de acțiune și, după puterea noastră armată, suntem conducătorii triplei alianțe.

Decă ne-am strica cu Rusia și am fi ași numai la Austro-Ungaria, am ajunge într'o situație foarte neplăcută pentru noi, ba pe la spatele noastre Rusia ar pute să pășescă și la o alianță cu Austro-Ungaria. Atitudinea, ce ar observa-o în urma acesta Italia, ar depinde mai mult de la Anglia, ori de la Franța, decât de la noi.

Sorțea lui Coburg și a Bulgariei — dice în fine articolul — pentru noi nu plătesc nici câtă o umplătură de pușcă germană; acestea singuri numai față cu Austro-Ungaria sunt de însemnătate, și Germania și-ar păgubi propriile ei interese, decă ar voi să aere politica Austro-Ungariei față cu Rusia.

La acestea observă „Berliner Tageblatt:“ „Așa-dără ce folos ar avé pentru Austro-Ungaria tripla alianță, decă în cas de lipsă nu și-ar întorcede ascușitul și în contra Rusiei?... În Viena se vor liniști cu împrejurarea, că „Hamb. Nachrichten“ nu este organul actualului cancelar.“

SCRILE DILEI.

Bugetul pe 1891. Toți ministrii ung. și-au depus proiectele de buget pentru exercițiul anului viitor. După cum se spune, nu va fi mare deosebire între bugetul din anul acesta și între cel din anul viitor. La bugetul ministeriului de justiție s'a adăugat și suma votată cu ocazia legii asupra descentralizării tabelor r. Bilanțul bugetului cu totă urcarea veniturilor nu se va în-

bunătăți. Acastă stare se esplică prin urcarea bugetelor singuraticelor ministere și prin urcarea extraordinară a cheltueleură comune.

Școlă nouă românească în Arad. Comuna bisericească română gr. or. din Arad zidesce o nouă școlă în suburbiul Pârnea. Duminecă în săptămâna trecută s'a pusă pétra fundamentală la noul edificiu cu solemnitate religioasă îndatenată și în ființa de față a unui însemnat număr de credincioși. Protopopul Aradului Moise Bocșianu ținu un discurs, în care vorbi despre însemnătatea școlii în viața și dezvoltarea popórelor și invocă ajutorul Cerului asupra noului lăcaș al culturii bisericesci și naționale.

P. S. S. Păr. Episcopul al Aradului, Ioan Meșianu, a plecat la scadele din Gastein pe trei săptămâni, spune „Bis. și Școlă.“

Focul. În zilele din urmă s'au ivit în Clușiu mai multe incendii. În 18 Iulie au ars în strada Someșului mare 6 case; în noaptea de 18 spre 19 Iulie s'au ivit în strada Mănăsturului (Kilmonostor-utca) aproape de-odată 4 focuri, despre cari s'a dovedit, că au fost puse de anumiți făcători de rele, pe cari poliția îi urmăresce; în fine tot în Clușiu, în strada nouă, au ars la 19 Iulie 4 case și mai multe clădiri laterale. Causa din care a provenit acest foc încă nu e cunoscută. — Alt foc mare s'a ivit săptămâna trecută în orașul Rozsnyo din Ungaria, mistuind 60—70 de case împreună cu toate clădirile lor laterale. Pe lângă acestea au ars: biserica și turnul Franciscanilor, sinagoga Jidovilor, barația, institul de credit și economii, două farmacii și altele.

Progresele culturii gândacilor de mătase. Ministrul ung. de agricultură a dat un circulariu autorităților administrative, ca să înseineze pe poporeni doritori de a cultiva gândacii de mătase, ca de aici înainte să nu mai predé gogóșele la Timișóra, ci la oficiu de răscumpărare din Vârșeu. Depositul de gogóșe din Timișóra, care s'a întemeiat în primăvera acesta, este plin de gogóșe, ér directorul ei Horvath trebuie să raporteze ministeriului. La oficiul din Timișóra până acum s'au răscumpărat 102,312 kilograme de gogóșe pe prețul de 102,300 fl. Așadără cultura gândacilor de mătase a prins rădăcină în sudul Ungariei. Astăzi se ocupă în cercul Timișórei 10,000 de inși cu cultura lor, mai mult cu 4000 ca

în anul trecut. În depositul de gogóșe din Timișóra sunt aplicați 100 de lucrători. Ca conducători ai lucrătorilor figură 6 lucrători italieni bine deprinși.

Inspecțiune. În 5 August n. c. se va inspecta sub direcțiunea inginerului Alesandru Hartig distanța de 155—157 kilometri a șoselei statului Turda—Sibiu—Brașov pentru modificarea ei. Cei interesați pot vedé planurile în decurs de 15 zile înainte de data inspecțiunii în cancelaria oficiului ung. de construcțiuni a statului.

Orbită de țigani. O scenă sfășietóre s'a întemplată deunăzile la târgul dela Török-Bece. Pe la amădi ședeau nisce țerani și țerance la o șatră, când se apropiă o cetă de țigani, cu o fetiță de 5 ani orbă. O țerancă își espriă compățimirea față cu neorocita ființă, parcă o trăgea ceva către ea. Când au și mica orbă vocea țerancei, isbuoni într'un plâns înfricoșat și se repeși spre țerancă dicend: mamă, mamă! Femeea se retrase în apoi spăriată, — de unăntu îi perise o fetiță, fără a-i da de urmă, și o plângea ca pe o mórta. Acastă mică cerșitoare, nesemănându cu fetița ei, în agitațiunea sa îi desfăcu haina dela pept și recunoscu semnul, ce-lu avea copila ei pe pept. Lucrul se lámuri. O bandă de țigani nomađi o rãpiseră, îi scóseră ochii și o slutiseră încātu nu o mai puteau recunósc de pe față. Țigani se strecurară pe furiș înca la începutul scenei, au fost însă încunjuțați de popor, care i-ar fi sfășiat, decă nu intervenia gendarmeria.

Caspeti în Tușnad. Până la 13 Iulie n. lista óspeților la báile din Tușnad arată numărul de 444 persoane.

Asemănată cu pungaș. Cetățenul din Viena Simeon Rössler, din fatalitate semănându cu un pungaș, fu arestat de poliția din Cluș la gară și ținut vre-o câteva zile în arest. Advocatul Dr. Teodor Neuscholz ceru ministrului de interne Iuliu Szapary să ordone cercetare disciplinară contra căpitanului orașului Cluș, Paul Deák, și în contra căpitanului suprem al Buda-Pestei.

Petrecere de vèră va da tinerimea academică română din Sălagiu cu ocaziunea adunării gen. a „Reuniunii femeilor române Sălagiene“ și a „Despăr. XI ală Asociațiunei transilvane“ la 4 August n. c. în Supurul de sus. Petrecerea va fi premersă de o piesă teatrală. Președinte: Demetriu Suciu; Cassar: Vasiliu Patcaș; Secretar: Dr. Georgiu Papu. Membri în comitet: Antoniu Balibanu, Alesandru Bohățel, Mihai Bohățel, Ambrosie Boithor, Laurenție Branu, Demetriu Cionca, Alesandru Getie, Ioan Getie, Vasilie Gyurko, Ioan Lengyel, Drd. Cassiu Maniu, Iuliu Maniu, Augustin Moldovanu, Iuliu Moldovanu, Iuliu Papu, Mihai Papu jur., Mihai Papu teol., Sigismund Papu, Vasiliu Papu, Ignatie Szabo, Simeon Szabo, Stefan Szabo, Vasiliu Vaida. Intrarea: de familiă 2 fl. 50 cr., de persoană 1 fl. Inceputul la 8 1/2 ore sera.—Trenul sosece la Supur de oătră Sătmăr-Carei la 10 ore 35 m. a. m., ér dela Zelau-Șimleu la 3 ore 15 m. p. m., la gară așteptă trăsuri gratuite.

Cestiunea gimnasilui din Beiuș în consistoriul plenar oradan.

Confirmu promisiunei noastre de-a publica toate informațiunile, ce le vom primi dela Oradea, și spre a dovedi, că suntem neocupati și imparțiali dăm locu corespondenței de mai jos, asupra cuprinsului căreia vom trebui să revenim mai pe larg:

Țiua de 9 Iuliu n. 1890 va rămâne și memorabilă pentru clerul dieceei oradane; a fost țiua luminei, în care din izvorul nesecat al iubirii părintesci toți ne-am luminat, am cunoscut, că avem părinte adevărat.

Cu ocaziunea concursului anual, Ilustritatea Sa a binevoit a conchiama consistoriu plenar, la care au participat nu numai toți asessorii consistoriali, ci toți protopopii și administratorii oficiilor protopopesci. Incă și tuturor preoților, cari au fost de față în Oradea, li-s'a dată concesiunea înaltă de a fi de față la acea ședință.

Interesarea a fost mare. Deși nu a fost esprimat în înalta invitare obiectul ședinței plene, s'a prevădit, că se va lua la desbatere și cestiunea gimnasilui din Beiuș. Asessorii în număr mare, protopopii asemenea, absentându numai 2—3, și dintre preoți mulți, cari parte pentru concurs, parte numai din viul interes, cu care au petrecut cauza acesta, de când s'a dat publicității, s'au înfășiat la Oradea, în număr de 70—80 preoți din întraga diecesă.

Superflu a mai aminti, cu câtă vehementă s'a pertractat cauza acesta în publicitate, învinuindu-se guvernul diecesan, dér mai vètosu capul aceluia, cu cea mai mare nepăsare față de cauza gimnasilui laudat. S'au ținut conferințe protopopesci și cu protocoalele conferențelor s'a cerut, de multe-ori și în termni aspri, Sinodul diecesan, ca să potă ascurge și clerul la desbaterea acestei cestiuni de mare importanță.

Ilustritatea Sa Episcopul diecesan, ca să se pună odată capet disputelor și să se dementeze opiniunea sinistră publică formată despre guvernul diecesan... în consistoriul plenar din 9 Iulie a. c. și-a cetit Epose-ul față cu starea din trecut și cea prezentă a gimnasilui din Beiuș și putem dice, că ne-a pètruns până în adencul inimei pe toți cât am fost de față....

După-ce cu amărăciune sufletescă accentuă, că s'au putut afla în clerul dieceei unii, cari în public l'au arătat ca pe un Archiereu, care a surpatu autoritatea scaunului episcopesc, care se lasă a fi condus de alții, și alte multe învinuiri necualificabile de asemenea natură: arată istoricul gimnasilui din Beiuș, din care am cunoscut, că nișuințele de a ne lipsi de acest institut cultural, nu numai după afacerea stégului, ci cu mulți ani mai înainte s'au manifestat prin unele tendințe, în partea cea mai mare străine legilor în vigóre. Ni-a amintit între altele de ordinațiunea guvernului dela 1882, ca toți profesorii să fiă aprobați (licențiați), căci la din contră gimnasilul va fi închis; alta, că edificul gimnasilu nu correspunde recerințelor, că n'are mușeu, rechisitele necesare, că salariile profesorilor nu correspund statului lor și altele multe.

Am stat uimiți cunoscend, că un fostu maltratat bunul nostru archiepiscop în continu din partea guvernului și ne-am plecat înainte mărimei sufletescă a bărbatului luminat, care cu cele mai mari sacrificii și abnegațiune din propriul său a satisfăcut tuturor pretensiunilor fundate ori nefundate.

Afacerea stégului decă a fost numai o armă nouă în mâinile celor puternici, de care s'au folosit pentru nimicirea institutului nostru. De aici se încep orele triste ale capului dieceei, mahnirea sufletescă, când'i era frică, că acelu institut, pentru care și-a jertit viața, toate ale sale, e aproape să se nimicescă...

Cu ochii plini de lacrimi, — spuse Ilustritatea Sa, — a alergat la capii guvernului, pentru de a cere asigurarea existenței gimnasilui, dér fără succes, căci era pronunțată sentința de perire. În acestu timp criticu, Ilustritatea Sa a consultat pe Capul provinciei noastre

„Se așteptu, să mă las să mă spëndure?“ strigă banditul. Deja de două zile stăm în gaura acesta. Sanguinaccio di dio — fără să câștigăm măcaru o centimă. — Matteo mortu. — Decă ași erta ereticului acesta — nu voi mai puté primi cuminecătura.“

Mauricia părăsi într'aceea casa și cu amiciția se apropiă de Englesu.

Ea repeși întrebarea și căpëtându un răspuns negativu, și ceru voia să ia pe micul Iohnnie și să'i dea de mâncare.

Baronul se uită posomorit la micul său copil și dise: „Așa dorme de bine.“

„Lasă pe mine, Domnule“, răspune buna femeia. „Eu sunt mamă și'l iubescu pe mititelul d-tale ca și pe Pepina mea.“ —

Apoi ridică pe somnrosul copil din brațele tatălui său, îl sărută cu dragoste și'l duse în colibă.

Sfertul de oră trecuse.

Ceccarelli eși din colibă cu orologul în mână și cu carabina pe umeru.

„A trecut timpul, Signore“, strigă el lui Sir Robert cu voce profundă. „Pregătesce-te!“

Englesul și mușcă buzele, dér nu dise nimic.

„Ești gata?“ l'ă întrebă crudul căpitan.

Atunci Englesul oftă din adencul inimei sale murmurând:

„Iohnnie al meu, unicul meu copil!“

„Acesta ai să o mulțamesc soției tale, care a avut timp destul să dea banii. Eu trebuie să'm țin cuventul, decă nu, sunt silit să mă las de meseria acesta și să'm cautu alta. Peppo Ceccarelli nu și-a călcăt nicu-odată cuventul. Inainte!“

Nefericitul tată și frângea mânie.

„Cruța-mi copilul“, dise el, „dă-i un terminu de 24 ore. Mórtea mea și-o iertă — însă copilul meu, iubitul meu copil.“ —

„N'ai grije de copilul Dumitale“, răspune banditul smâncind pe Englesu. „În curendă vè veți întâlni în ceru, său — murmurând mai încet — în iad. Plécă. Pune-te lângă marginea acesta. N'as voi să te chinuesc mult. Fii om!“

(Va urma.)

metropolitane, apoi pe ceilalți Episcopi, și pe cei greco-orientali, și toți i-au sfătuit mai bine a susține gimnasiul și cu concesiuni, decât a lăsa să fie închis... totuși rezultatul acestor consfătuiri înalte a fost și părerea, că de-o-camdată înzadar vor recurge la Maiestate, căruia sunt cunoscute afacerile aceste triste, ba și sunt cunoscute chiar și Pontificelui roman. Toate aceste procederi s-au făcut cunoscute și consistoriului din Oradea și numai după atâtea consultări, după timp îndelungat, după ce a fost provocată categoric să enuncie cu ce semne doarece a dovedi, că în gimnasiul din Beiuș nu domnesc spirit anti-patriotic, s'a hotărât a face concesiunea, ca în clasele superioare să se propună studiile în limba maghiară, adăugându-se clausula: *când vor pretinde interesele didactice să se propună în limba română.*

În același timp, numai ca să se nimicască institutul, ministrul a pretins amovarea (delăturarea) tuturor profesorilor dela gimnasiu, și a cerut tot-o dată drept la denumirea directorului gimnasiului, și altele, cărora însă nu s'a satisfăcut.

Acum întreba bunul Arhiepiscop: pășesc înainte ori și care, care în asemeni împrejurări cunoșce un expedient mai bun și-i va urmări sfatul, îi va fi multămător, — decât nu „pentru-ce mă bați?”

Au atins rău pe Ilustritatea Sa și denunțările țiaristice române, unde s'au tras la îndoială și semnurile, ce le păstrează față de binele bisericii și al națiunii sale. De pe buzele unului Domnului au răsunat ca cuvinte sante, că precum în activitatea sa de 40 de ani n'a pierdut dinaintea ochilor binele poporului său, așa și de aci înainte la acela va ține în lucrările sale, pentru aceea va trăi...

Incheia esposeul cu enunțarea, că și cunoșce datorința; de ar ști, că în scaunul, ce-l are dela Dumneșeu, n'ar pute să spre binele poporului său, nu l'ar ocupa nici un minut mai departe. Frapați de așa enunțarea mărețe, unanim au votat toți *incredere* deplină Ilustrității Sale, pentru a căruia sănătate, viață îndelungată, de aci înainte, când și-a descoperit adăncul inimei sale nobile filor săi, cu dor mai fierbinte se vor trimite rugăciunile la tronul dumneșesc.

Nu pot retăce unele desfășurări, ce le-a făcut Ilustritatea Sa față cu trecutul gimnasiului din Beiuș. S'a sciut pre bine că au fost aceia, cari s'au întors cu învinuirile lor contra bunului Arhiepiscop. Și Ilustritatea Sa în căile nenumărate, ce le-a făcut pentru susținerea gimnasiului din Beiuș, a aflat, că toamă aceia, cari l'au atacat, oar l'au arătat înaintea lumii, ca pe unul, care periclită caracterul național românesc al gimnasiului și cari voiesc a figura înaintea Românilor ca omen cu caracter național nepătat, în timpurile mai bătrâne, — neprovoacăți de nimeni și între împrejurările cele mai favorabile — au făcut oferte rușinoase, ca gimnasiul să treacă în posesiunea statului și au oferit ca limbă de propunere limba maghiară. Tote aceste acte îi s'au pus înainte din partea guvernului unguresc, când a stăruit pentru susținerea limbii române în gimnasiu, obiectându-i-se de ce stăruiesc așa tare pentru limba de propunere română, când în trecut ceia și ceia și-au făcut ofertul pentru limba maghiară?...

Acum resumându toate cele petrecute, să nu putem pune întrebarea, unde au țintit aceia, cari fără temei au alarmat întreaga diecesă și au căsunat atâtea ore triste bunului nostru Părinte?

De-ar fi fost aceia afară de gremiu, și ca atari n'ar fi avut cunoștință clară despre sacrificiile mari, ce s'au adus pentru susținerea gimnasiului, s'ar pute escusa cu zelul, cu semnului de iubire că-

tră națiunea lor; der când vedem, că din considerațiunile nequalificabile chiar aceia alamară diecesa întregă, înaintea cărora s'au petrecut toate acestea, ba cari înșiși odinioară, neastrinși de împrejurările fatale, de bună voie au făcut oferte rușinoase, au comis păcatul neexcusabil înaintea națiunii întregi: atunci cu compătimire să privim la densii, ca la unii, cari au încetat de mult a servi binelui comun, prin urmare nici cuvintele lor nu pot fi respectate înaintea publicului român.

Provedința a pregătită această învingere bunului Părinte; n'a putut ierta ca așa inimă nobilă, atâtea sacrificii aduse pe altarul bisericii și națiunii, să rămână și mai departe necunoscute, ba mai mult să fie învinuit din partea acelora, de unde s'a așteptat cea mai călduroasă recunoștință, din partea națiunii întregi.

L. M.

O curiositate.

În țiarul unguresc „*Délmagyarország*” din Timișoara s'a publicat la 8 Iulie un articol, care se ocupă de „cestiunea română-maghiară.”

Etă cum crede d-lu Salymosi Elek, autorul articolului, că se poate începe rezolvarea cestiunii române:

Cei „moderați” să facă o societate botezată, nu scim ungueresce ori românesce, „*cercul de înfrățire română-maghiară*”; membrii societății să convină mai desu, să-și spună necazurile, durerile și dorințele, să caute să câștige pe căi „cinstite” acele „favoruri” și drepturi, pe cari ori-ce stat onorabil trebuie să le apretieze. Împăcarea și îmbrățșarea să se facă la Aiud, unde s'a începută certa; drept probă despre „activitatea” societății să se dea acum o petrecere, în care să se jöce ciardașul alături cu Călușarul și Bătuta; mai târziu, să se dea un concert mare român-maghiar sub cerul liber, la care să fie chemat poporul, să se golască paharele în sănătatea unora și altora, fiă-care în limba lui, er după petrecere să pornescă cu toții la Pesta, unde să spună care sunt durerile, plângerile și dorințele „fraților” români. În Pesta au să fie primiți cu pompă.

Acum, după ce ați auzit ce dice d-lu Salymosi, inchipuiți-vă acest tablou: Ungurii și Românii „moderați” jucându ciardașul, Călușarul și Bătuta unii cu alții, cântându împreună ungueresce și românesce, golind pahare de vin și'n urmă pornind toți cu geamantanele în spinare la Pesta, unde să se plângă și să cêră favoruri! Se mai pote îndoi cineva, că nu va fi primită o astfel de straniă caravană cu „pompa” cuvenită?

Și „moderații” dela „*Teleg. Rom.*” iau în serios lucrul!!!

Cestiuni militare din România.

Intr'o corespondență, adresată din Bucureș țiarului „*Neue Freie Presse*”, cetim, că în curând se va rezolva cestiunea introducerei pușci cu repetiție în armata română.

O comisiune militară a făcut la Cotroceni lângă Bucureș probe cu pușci repetitoare de diferite sisteme și s'a exprimat pentru transformarea pușci Henry-Martini a armatei române în pușci cu repetiție de calibr mic și pentru introducerea prafului fără fum. Der pentru a se pute face o comparare între diferitele pușci la folosirea lor de către trupe, ministrul de război, generalul Vlădescu, la propunerea comisiunii militare amintite, a ordonat să se cumere câte 50 pușci cu repetiție de dife-

ritele sisteme aprobate, și alegerea sistemului de introdus în armata română atâră de rezultatele ce se vor obține la trupe în privința iuței focurilor și a loviturilor.

Pentru a mări puterea de a presta a artileriei de rezervă, ministrul de război a ordonat, ca în fiă-care an să alături la trenul artileriei de rezervă călărașii obligați la serviciul periodic de țce ani din cele patru clase de etate mai vechi. Acastă măsură importantă s'a luat cu scop d'a se pute ridica la efectivul complet de război rezerva artileriei la bateriile de câmp și la coloanele de muniție ale singuraticelor corpuri de armată.

Printr'un decret supus de ministrul de război regelui spre subscriere, se înființă o tabără permanentă pentru dorbanții corpului alu doilea de armată (Bucureș) înăuntrul raței fortificațiilor capitalei, și consiliul sanitar superior militar a primită deja însărcinarea, a alege un loc potrivit pentru această tabără.

Fortificațiile de pe linia Galați-Focșani-Nămoloșă, care din cauza întârzierii votării creditului necesar nu s'au putut termina în luna Iulie, se vor fini cel mult la finele lunii Septembrie. Cupolele destinate pentru Galați au și sosită cea mai mare parte la locul destinației și astfel așezarea și înarmarea lor se va pute săvârși fără a se mai perde timpul.

Corespondența „Gaz. Trans.”

Din marginea Câmpiei, 18 Iulie 1890.

Petrecerea de veră, ce s'a dat la 13 Iulie n. c. în comuna V. St.-Iona, a succedut pe deplin. Locul de primire, respective intrarea, precum și spațiul de joc a fost frumos decorat cu frunzi și cununi de flori, er în mijloc, pe un stălp între transparente, se vedea inscripția: „*Bine ați venit!*” Peste nopte totu spațiul a fost iluminat de transparente în diferite colori. Comitetul arangiator merită laudă pentru frumosul arangiamenț, și în special d-lu preot local, care nu a pregetat a risca și din propriul său pentru a fi satisfăcut în toate oșpeții.

Invitată a fost pe lângă inteligența română și cea maghiară din jur, care a și participat în număr îndestulitor. O mică observare fiă-mi iertată a face: după părerea mea ar fi trebuit să se țină mai mult cont de așteptările publicului român. În mai multe rânduri am auzit exprimându-se nemulțămire în astă privință. Pentru placul vre-o cătorva familii maghiare (!) s'a jucat prea mult faimosul „*csárdás*”, deși în ordinea de danț numai odată era pus. După a mea părere, acel joc ar trebui cu totul eschis din petrecerile românesce. Nici n'am vădut, nici n'am cettit undeva, că în vre-o petrecere unguerescă să se jucat vre'unul din frumosele noastre jocuri naționale, pe când la petrecerea această românescă, când inoetau muzicanții, nu se mai finea asurditorul: „*hogy volt!*”

Dintre d-rele, ce erau de față, mi-am putut însemna pe următoarele: Cornelia Pușcariu din Țag, surorile Moldovan din Cătina, Sabina C. Boer din Gherla, Virginia și Valeria Ghelner din Valea Groșilor, Regina Farcaș din Săc, Virginia Silași din Seplac, Domnița Huza din Valea rea, Paulina Moldovan din F-Laot, Ecaterina Vagner din Gherla, Paulina F. Negruț din Suctard, Victoria Borbeliu din Bonț și altele. Dintre d-mne: d-na Pușcariu din Sante-Jude, Deac din Bonț, Pușcariu din Țaga, Pop din Petrihaza, Todoran din Năsal, Cheresteș din St. Iona, Dragoș din Bucium, Samfira Ghelner din Gherla, Macaveiu din Năsal și Pendl din Gherla.

Cu plăcere amonore a aminti facta nobilă și demnă de imitată a d-mnelor Pop din Petrihaza și Pușcariu din

Sante-Jude, și a d-rei Cornelia Pușcariu, cari prin vênțarea mai multor bilete pentru sortirea unor obiecte, au înmulțit forțe multu venitul petrecerei destinate pentru biserică.

Petrecerea a durat până'n țori.

Sora.

Avisu.

In conformitate cu convocarea publicată deja în Nr. 145 alu „*Gaz. Trans.*” relativ la adunarea generală a despărțământului alu II-lea (Făgăraș) alu „*Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român*”, ce se va ține în *Zărnesci la 15 (27) Iuliu a. c.*, comitetul arangiator aduce la cunoștință tuturor d-mnilor, cari vor binevoi a participa la această adunare, că din incidentul acesteia, pe lângă cele cuprinse în programa oficiată, se vor ține mai multe *disertațiuni* populare, *declamări și cântări*; prânzul va fi comun, er sêra se va da de diletanți o *representațiune teatrală împreunată cu dansu*.

Toți d-mnii, cari au necesitate de quartire și voiesc a participa la mēsa comună, sunt rugați a se adresa pentru aceste de timpuriu la d-lu *Nicolau Garoiu*, președintele comitetului arangiatoru. Bilete de intrare la teatru și balu se pot căpa peste ț și sêra la cassă.

Zărnesci, 19 Iulie 1890.

Comitetul arangiatoru.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”

(Serviciul biuroului de coresp. din Pesta.)

Bruxela, 21 Iulie. Serbătorea națională a decurs cu mare entusiasmu, luând parte mulțime nespuse de mare. Dup'amēdă a fost mare conductu istoric.

Dunkirchen, 21 Iulie. Treisprețce luni cu 51 de pescari franceși au perit aproape de insulele Orcade din cauza unei furtuni.

Belgrad, 21 Iulie. Decisiunea sinodului în afacerea divorțului lui Milan a produs mare consternațiune, dețce toți sperau, că sinodul va decide în contra lui Milan.

DIVERSE.

Armata rusescă. Din raportul, ce l'a așternut țarul ministrul de rezbu Manovsch despre armata rusescă pe anul 1889 rezultă: trupele regulate numărau la 1 Ianuarie 1890: 32,644 generali și oficeri din statul major și 820,488 soldați. Cazacii, cari nu se cuprind în cifrele de mai sus, numărau: 3790 generali și oficeri de statu-major cu 164,854 cazaci.

Necrologu. Pătrunși de cea mai adăncă durere, subsemnații încunoscinteză pe tote rudeniile și pe toți amicii despre încetarea din viață a adănc iubitei și neuitatei soții, resp. mamă, fiică și soră: **Sofia Mureșianu n. N. Christu**, care a adormit în Domnul Joi în 17 Iulie 1890 la 5 ore d. a., după lungi suferințe și după împărțșirea cu sfinite taine. Rēmășițele pământesci ale scumpei nōstre decedate se vor binecuvēnta Sămbăță în 19 l. c. la 2³/₄ ore d. a. în locuința proprie, II Bez. Rembrandtstrasse Nr. 5, după ritul greco-oriental și apoi se vor depune spre vecnică odihnă în mormențul propriu din cimiterul central. — Viena, 18 Iulie 1890.

Maria N. Christu, mamă. **Elisa Mureșianu**, **Paulina Popu** și **Alexandrina N. Christu**, suror. **Dr. Iuliu Mureșianu**, medic de regimentu c. r. **Lucreția și Victoria**, fiice.

Fiă-i țerina ușoră și memoria binecuvēntată!

Cursul pieței Brașov

din 21 Iuliu st. n. 1890.

Banote românesce	Cump.	9.20	Vând.	9.22
Argint românesc	-	9.17	"	9.20
Imperial d'ori	-	9.21	"	9.23
Lire tarcesce	-	10.45	"	10.50
Imperial	-	9.48	"	9.48
Galbi	-	5.45	"	5.50

Editor și redactor responsabil: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursul la bursa de Viena din 19 Iulie st. n. 1890.

Table of financial data from the Vienna stock exchange, listing various securities and their prices.

Nr. 7959—1890. 381,2—2

PUBLICAȚIUNE.

Spre scopul predării lucrărilor asupra clădirii unei umblători dimpreună cu un pissoir în casa sfatului lângă turnu, precum și spre scopul clădirii unei case forestiere dimpreună cu un grajd în Nou, se va ține în 28 Iulie a. c. înainte de prânz la 11 ore o pertractare de oferte în scris.

Se invită deci fie-care reflectant, de ași așterne la oficiul orașenesc economic, până la amintitulă termină, ofertele scripturistice, sigilate, provădute cu un timbru de 50 cr. și cu un vadiu de 50/100.

Ofertul se pôte estinde asupra ambeleor lucrări seu numai asupra uneia din aceste. Suma de rebonificare, ce se pretinde, este de a se aminti în litere și țifre. Ofertul are ca să conțină dechiarățiunea, cămăc oferentul își suntă condițiunile cunoscută și că se supune lor.

Condițiunile de oferte și cele contractuale, precum și preliminarul și planul, se potă în decursul 10 orelor oficiose examina la oficiul orașenesc economic.

Brașov, în 11 Iulie 1890.

Magistratul orașenesc.

Avisul d-loru abonati!

Rugam pe d-nii abonati ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonati, că mai avem din anii trecuți numeri pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potă adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Mănuși de ață și de mătase pentru Dame, bărbați și copii Ciorapi de dame și de copii

in toate mărimea. Corsete [mieder] Vieneze la SOFIE OBERT, Tergulul Cailoru Nr. 88.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul de persoane: 10 ore 32 minute sera. Trenul accelerat: 2 ore 43 minute după amez.

2. Dela Brașov la Bucuresti:

Trenul de persoane: 5 ore 30 minute dimineața. Trenul accelerat: 2 ore 33 minute după amez. Tren de mărfuri cu vagoane de persoane: 12 ore 23 min. după amez.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenul de persoane: 5 ore 20 minute dimineața. Trenul accelerat: 2 ore 23 minute după amez. Trenul omnibus: 10 ore 31 minute sera.

2. Dela Bucuresti la Brașov:

Trenul accelerat: 2 ore 13 minute după amez. Trenul de persoane: 10 ore 17 minute sera. Trenul de mărfuri cu vagoane de persoane: 4 ore 20 min. după amez.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Iunie 1890.

Large table showing train schedules between various cities including Budapest, Brașov, Sibiu, and others, with columns for train types and times.